

4. Все, що треба знати про військові облигації: переваги, ризики та допомога у війні: <https://investohills.com/news/analitika/vse-shho-treba-znati-pro-vijskovi-obligacii-perevagi-riziki-ta-dopomoga-u-vijni/>

5. Статистика щодо продажу та погашання ОВДП: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/viplati-uryadu-za-pogashennyami-ovdp-iz-pochatku-povnomasshtabnoyi-viyni-na-547-mlrd-grn-perevischuyut-zapozichennya-vid-prodaju-vidpovidnih-tsinnih-paperiv-na-auktsionah--depozitariy-nbu>

УДК 330.332

Шуплат О.М.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри
корпоративних фінансів і контролінгу*

КНЕУ імені Вадима Гетьмана

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

23 червня 2022 року Єврорада надала Україні статус кандидата на вступ до ЄС. Разом із затвердженням статусу кандидата в ЄС Єврокомісія висунула Україні сім вимог, що стосуються проведення реформ, щоб в майбутньому з країни-кандидата вона могла стати членом Євросоюзу. Крім того, на Міжнародній конференції з відновлення України (URC 2022) в м. Лугано було ухвалено сім принципів, які стануть рецептом відновлення України, частину якого фінансуватимуть міжнародні донори та партнери [1]. Ці події відкривають перед Україною великі можливості самореалізації та розкриття її економічного потенціалу. І потрібно невідкладно продовжувати працювати над імплементацією плану згідно затверджених принципів в рамках євроінтеграції.

На сьогодні економіка країни знаходиться в стані найбільшого економічного стресу за понад 30-річний період її незалежності. У липні цього року за оцінками міжнародних експертів державі нанесена шкода на рівні 33-35% валового продукту України. В таких умовах Україна не спроможна забезпечити соціально-економічний розвиток за рахунок власних фінансових ресурсів і потребує притоку іноземного капіталу. Більше того, економічні наслідки війни є суттєвим негативним фактором не тільки внутрішнього

національного ринку, а й глобального. Без участі міжнародної спільноти – у першу чергу фінансової допомоги, а також технічної, відновлення країни може затягнутися на довгий період, і матиме критичні наслідки як для громадян України, так і інших держав.

Для залучення такої підтримки та забезпечення інтересу міжнародних інвесторів уряд України має здійснити чіткі кроки в напрямі формування сприятливого інвестиційного клімату [2].

Отже, формування сприятливого інвестиційного клімату є одним із стратегічних завдань, що сьогодні постали перед українською державою. Від його поліпшення залежить можливість стабілізації національної економіки та її подальша соціально-економічна динаміка.

Пропонуємо виокремити низку заходів щодо зміни в повоєнній стратегії держави цілей структурної її економічної політики з акцентом на підтримку малого бізнесу та самозайнятість населення. Серед них: розбудова національної фінансової системи щодо створення механізмів довгострокового інвестиційного кредитування, конкурсного розподілу державних інвестиційних ресурсів, ефективної концентрації заощаджень населення для фінансування цілей економічного розвитку; прискорення реформування амортизаційної системи шляхом її лібералізації та посилення інвестиційної спрямованості; впровадження механізмів участі індивідуальних інвесторів в операціях на фінансовому ринку; розвиток державно-приватного партнерства задля підтримки інвестиційної та інноваційної діяльності; забезпечення постійної взаємодії органів виконавчої влади та підприємців, покращення інформаційного супроводу реалізації інвестиційних проектів; розвиток програм довгострокового кредитування індивідуальних інвестицій, зокрема, в підвищення енергетичної економічності житла, освіти, житлове будівництво.

На нашу думку всіляку підтримку слід надати створенню окремого Фонду відновлення України та спільно з ЄС створити спеціальний трастовий фонд для відновлення України.

В переліку заходів щодо фінансового забезпечення виконання «Плану відновлення та розвитку України» в умовах євроінтеграції слід зробити на захисті внутрішнього виробника і протидії імпорту. Нацбанк фактично в ручному режимі тримає курс гривні з початку повномасштабної війни і покриває платіжний дисбаланс за рахунок резервів та зовнішніх надходжень. Наразі це рішення допомогло запобігти паніці і зберегти банківську систему, не допустити гіперінфляції. Однак щойно ситуація стабілізується, валютні обмеження поступово зніматимуться і Нацбанк почне повертатися до принципів ринкового курсоутворення.

За підсумками проведеного аналізу вважаємо, що докорінної зміни вимагає стратегія управління непрацюючими кредитами (NPL), які отримали такий статус внаслідок війни. Оцінити зростання рівня непрацюючих кредитів можливо буде лише після війни. Це може бути 50% або всі 80%. В умовах відсутності додаткового капіталу для формування нових резервів (який формується з прибутку або за рахунок грошей акціонерів) українська банківська система ризикує зупинитися. Раціональним виходом з ситуації було б створення спеціальної державної інституції, яка взяла б на себе тягар управління проблемними кредитами. Держава, шляхом викупу у банків найбільш проблемних кредитів за допомогою НБУ або західних партнерів, перевила б до цієї інституції кредити NPL [3].

На етапі відбудови економіки країни вкрай актуальним є розвиток іпотечного кредитування та відновлення її інфраструктури. Самостійно держава на зможе все відбудувати, а тому нагальними будуть програми доступної іпотеки, в яких українські банки гратимуть ключову роль. Такі програми мають забезпечити житлом громадян України, чиї домівки зруйновано. Крім того, економіка потребуватиме пільгових кредитів на відбудову зруйнованих та запуск зупинених підприємств, закупівлю обладнання, модернізацію та поповнення обігових коштів. Це мають бути програми перезапуску українського бізнесу подібні до “програми 5-7-9”, які адмініструватимуть українські банки.

На нашу думку Україні на своєму євроінтеграційному шляху слід домагатися активного залучення іноземних фінустанов. Європейські фінансові інститути можуть зайти в капітал українських банків і врятувати їх від банкрутства. Таке входження можливе шляхом відкриття кредитних ліній для фінустанов України з можливою їхньою конвертацією в капітал банків. Водночас ці кредити мають спрямовуватися на відновлення післявоєнної економіки. До війни подібна програма підтримки була організована між Європейським банком реконструкції та розвитку і державним Укргазбанком.

Список використаних джерел:

1. Економіка України під час війни: оперативна оцінка, квітень 2022. Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua> (дата звернення: 29.08.2022).
2. Гура А.О. Інвестиційний клімат в Україні: сучасний стан та напрями покращення. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Економіка»*. 2015. Вип. 15. С. 188-196.
3. Данилишин Б.М. Щодо стану інвестиційних процесів в економіці України та шляхів їх активізації. LB.ua URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/503439_shchodo_stanu_investitsiynih_protsezi.html (19.01.2022)

УДК 330.36

Юркевич О.М.

*к. е. н., доцент кафедри
корпоративних фінансів і контролінгу
КНЕУ імені Вадима Гетьмана*

Смагін В.Л.

*д. е. н., професор кафедри менеджменту
Національного транспортного університету*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Фінансова стабільність економічної системи має важливе значення для забезпечення сприятливих умов її економічного зростання, а в окремих випадках і виживання. Особливої актуальності набувають питання визначити ризики і